

המיניות הכפולה של הודו

בהודו, אולי המקום המורכב ביותר להבנה, דרים בכפיפה אחת שמרנות ודיכוי מיני עם מיניות מתפרצת. כך למשל, במדינה שרק לאחרונה שוב הוציאה את ההומוסקסואליות מחוץ לחוק, נחגג מידי שנה פסטיבל ששורשיו אמנם דתיים אך הבאים אליו מחפשים פורקן מסוג אחר // כתב וצילם יותם יעקבסון

משתתפות בתחרות מיט
קווגאם ממתיונות
לעלייתן לבמה

הניתוחים לשינוי מין שהחלו לאחרונה משנים את פני הקהילה לעד ומטשטשים את ההבדלים בין חברותיה לבין מי שנולדו נשים

היג'רה שרה בתחרות

עלות השחר הוקרב אירוואן לאלה וגופתו בותרה ל-32 נתחים, כנגד מספר הישויות השמימיות. האלה התרצתה ובהיותה נאמנה להבטחתה זיכתה את המקריבים, בני משפחת פנדו, בניצחון גדול. וישנו נותר בדמות הנשית עד שסיים את כל טקסי האבלות על מותו של אירוואן, ורק אז שב ושינה את צורתו.

חתונה משוחזרת

האירועים הדרמטיים משוחזרים מדי שנה בפסטיבל שנמשך 18 יום, כמספר ימי הקרב הגדול, אך שיאו בלילה וביום האחרונים, שבמהלכם משחזרים את נישואיו של אירוואן. למחרת משוחזר מעשה ההקרבה ובעקבותיו משחזרים גם דיני האבלות שחותמים את האירועים. החתונה בין אירוואן לווישנו משוחזרת בצורה מיסטית והמונית על ידי נישואיהם של עשרות אלפי גברים, נערים וילדים, כפריים בני הסביבה. כערכו של יום הם נוהרים בהמוניהם אל המקדש הזעיר שבמרכז הכפר. קודם לכן הם מצטיידים בתאלי (thali), פתילי כותנה ספוגים כורכום שעליהם קשור שורש כורכום שלם. התאלי הנכרכים סביב פרק יד ימין וסביב הצוואר הם מסימני הנישואים המובהקים בטמיל נאדו. חלק מהגברים לבושים בכגדי נשים ולכל הפחות עוטים על גופם סממן נשי כלשהו – פרחים בשיער, צמידי זכוכית וכדומה. טקס קשירת התאלי, הנישואין בפועל, נערך מעל מדורות מעשנות על ידי כוהני המקדש, שידיהם עמוסות עבודה.

בפסטיבל המיוחד משתתפות גם עשרות אלפי בנות קהילת ההיג'רות (ראו "מסע אחר" 234, מרס 2011). זוהי קהילה סגורה, שיחס החברה ההודית כלפיה אמביוולנטי. לצד הקדושה והתוקף המיתולוגיים שיש לבנותיה הן גם דהויות ומבוזות. ההיג'רות מקדימות ומגיעות כמה ימים לפני יום השיא של הפסטיבל. הן נאספות מכל רחבי טמיל נאדו ומהמחוזות השכנים ולעתים אף ממובאי הרחוקה. כיוון שהכפר עצמו צר מלהכיל את כולן, הן מתרכזות בהמוניהן בבתי הארחה שונים בעיירות הסמוכות. עבורן אלה ימים עולצים במיוחד של חברותא, שבהם מתקיימים שלל אירועים משותפים לקהילה. בעלי המלונות כבר מכירים אותן ומפקיעים מחירים. "מותר לנו", הם אומרים. "במילא בימים הללו הן עושות המון כסף בזנות".

קהילת ההיג'רות היא קהילה קדומה שלא ברור מתי החלה. הקהילה מורכבת מהמרפרודיטים מלידה וכן מגברים שבשלב מסוים בחייהם ביקשו לשנות את השיוך המגדרי שלהם והפכו לנשים. במובנים רבים ההיג'רות, שמגדרן אינו ברור ומיניתן מתעתעת, נתפסות כמקודשות. על פי תפיסות הודיות שונות, הבאות למשל לידי ביטוי בצלם המציג את שיווה ופארווהי המרכיבים יחדיו דמות שלמה, השלמות האלוהית נמצאת מעבר לדיכוטומיה המגדרית. במובן זה ההיג'רות הן גם

המופעים והתחרות נערכו באולם חתונות ישן, מהביל, שלתוכו נדחסו מאות היג'רות ועמן מאות גברים סקרנים נוטפי זיעה וזימה. על פי קריאה בשמן עלו הבנות בזו אחר זו על הבמה וניסו להיראות ככל האפשר

פעם בשנה נערך בכפר הזעיר קוואגאם (Koovagam) בטמיל נאדו שבדרום הודו פסטיבל גדול לכבוד האל אירוואן (Iravan), המוכר כדמות משנית באפוס המהאבהארטה. על פי הגרסה הדרום-הודית של האפוס, בני פנדו, שנערכו להילחם במשפחת קורו, ביקשו את תמיכתה של האלה קאלי בקרב. קאלי ניאותה להבטיח להם את הניצחון בתנאי שאחד האלים יוקרב למענה מרצונו שלו. באופן לא מפתיע אף אל לא שש להיענות לבקשת האלה, אך לבסוף הסכים אירוואן להיות הקורבן שיבטיח ניצחון. ואולם, גם לו היה תנאי משלו: אירוואן ביקש להתחתן ולבלות ליל אהבים סוער עם אשתו בטרם יוקרב עם שחר. כעת התגלה קושי במציאת אישה שתהיה מוכנה להתחתן עם אירוואן, שכן מי רוצה להפוך לאלמנה כעבור לילה אחד, ויהיה הבעל נפלא ככל שיהיה? משלא נמצאה אף אישה החליט וישנו, האל האמון על קיומו התקין של העולם, לשנות את צורתו כדי להתחתן עם אירוואן. הוא הפך לאישה היפה בתבל, מוהיני שמה (בסנסקריט: "המתעתעת", "המבלבלת ביופיה") ובמשך לילה שלם תינה אהבים עם אירוואן. עם

מגוריהם חשו מוגנים ובטוחים בהתנהגותם. אחת ממכרותי ההיג'רות הציגה בפניי את מכריה החדשים. מלבד להציג את השמות היא גם מנתה את העדפתו המינית של כל אחד מהם. בעיירה נערכו אירועים שונים על ידי קהילת הסריסים ועבורה. בין השאר התקיימו מופעי ריקוד ושירה של בנות הקהילה. אפילו התקיימה תחרות מלכת יופי. המופעים והתחרות נערכו באולם חתונות ישן, מהביל, שלתוכו נדחסו מאות היג'רות ועמן מאות גברים סקרנים נוטפי זיעה וזימה. על פי קריאה בשמן עלו הבנות בזו אחר זו על הבמה וניסו להיראות יפות ומפתות ככל האפשר. הזוכה במקום הראשון כונתה "מיס קוואגאם" וקיבלה פרס כספי בסך 5,000 רופי. מדהים היה לראות את הכיסוי התקשורתי שהיה לאירוע. עשרות כתבים וצלמים מקומיים דחפו ונדחקו כדי לא לפספס אף תמונה. את הכתרים והפרסים לשלוש הזוכות בתחרות מלכות היופי העניקו לא פחות ולא יותר מבכירים בממשל המקומי. הם נכנסו אל האולם בפמליה מכובדת דקות קודם לכן. מפקד המשטרה העניק את הפרס לזו שזכתה במקום השני וראש העיר בכבודו

גברים וגם נשים, לא גברים ולא נשים. ככאלו יש להן מעמד מיוחד של מברכות ומקלות. תדיר פוגשים אותן בחתונות ובבתים שבהם נולדו בני זכרים. הן מגיעות כדי לברך, בתמורה לכסף, ומקלות כששכרן אינו ניתן להן. ואולם, בשנים האחרונות הולכת ופוחתת ההכרה בהן כקדושות ומעמדן הולך ומורע.

מיס קוואגאם

בימים שלקראת שיא הפסטיבל התאכסנו ההיג'רות בגסט האוסים מעופשים בעיירה וילופוראם (Viluppuram). כדי לחסוך בכסף הן חלקו חדרים עם חברותיהן. במשך שעות רבות הן התעסקו באיפור, בהדבקת ריסים מלאכותיים, בהחלפת תלבושות ובהשוואה של איברי גוף שונים כאומדות את מידת נשיותן. כשמי מהבנות זכתה בלקוח פינו לה חברותיה את החדר. לצד ההיג'רות הלכו וגדרשו את העיירה גברים שוחרי מין. החיבור בינם ובין ההיג'רות היה טבעי ומהיר. לצד גברים שמטרת הייתה קיום יחסי מין עם ההיג'רות הגיעו גם הומוסקסואלים רבים, שבהיותם רחוקים ממקום

כוהן מחתן היג'רה עם האל אירוואן במקדש בקווגאם

המרכזי הוצבו מאות דוכנים לממכר מזון, מזכרות ועוד. סביב המקדש הוקם שוק מיוחד לממכר מנחות ופתילי הנישואים, התאלי. במשך כל אחר הצהריים והערב נהרו אל המקדש עשרות אלפי גברים, נערים וילדים. מטרתם הייתה לשחזר את החתונה המיסטית בין וישנו לאירוואן, כשחלקם לבושים בבגדי נשים, צמידי זכוכית על פרקי ידיהם ופרחים בשערם. הם ניצבו נוטפי זיעה וספוגי עשן סמיך בקודש הקודשים של המקדש הזוער ונדרו את הנדר המיוחד הנדרש מהם לשם קיום החתונה. בתמורה לכמה רופיות שהטילו בידי הכוהנים קשרו האחרונים את התאלי על צווארם ועל פרק ידם הימנית, בירכו אותם מעל האש ושילחו אותם הלאה כשמבחינה מיסטית הם נשואים לאל.

ההיג'רות הגיעו אל הכפר לבושות במיטב מלבושיהן, כיאה למי שעומדות להינשא. הן ענדו תכשיטים רבים, שערן נקלע בקפידה ומחרוזות פרחים נשזרו בו. גם רבות מהן, ממש כמו הגברים הכפריים, רכשו את פתילי התאלי הצהובים ונהרו אל המקדש כדי לקיים את נישואיהן השנתיים עם האל. לא כל ההיג'רות קיימו את טקס הנישואים. מצטרפות חדשות לקהילה וכאלו שעברו את הכריתה או את הניתוח זמן קצר קודם לכן העדיפו לחכות עם נישואיהן עד להתקבעות השינוי ועד הפיכתן לנשיות יותר וראויות יותר לאל. לצד משפחות הצליינים, הגברים הכפריים שקיימו את החתונה וההיג'רות, באו אל הכפר אלפי גברים בגפם. רובם השאירו מאחוריהם נשים וילדים ויצאו לכמה ימים באמתלת מסע צליינות או נסיעת עסקים. כשהגיעו, תכליתם הייתה אחת - לתת ררוך למאוויים כמוסים. רבים מהם החליפו את בגדיהם עם הגעתם והילכו ברחובות כשהם לבושים כנשים מכף רגל ועד ראש. הגברים הללו התאפרו בכבודות, לבשו בדים יקרים, ענדו תכשיטים רבים וחבשו לראשם פאה נוכרית שנקלעה לצמה ארוכה. לאחר חתונתן פצחו ההיג'רות בריקודים במעגלים סביב אש בוערת. במהלך כל הלילה נערכו ברחבי הכפר מופעים שונים של שירה וריקוד. בעוד רוב המופעים היו של ההיג'רות, רוב רובו של הקהל היה מורכב מגברים. פעם אחר פעם הרימו ההיג'רות את שולי הסארי שלהן וחשפו את רגליהן לפני כול, אך מארגני האירוע שבו ונזפו בהן ופקדו עליהן לשמוט אותו ולהקפיד על צניעות. בקהל היו גם ילדים רבים. בשולי הכפר הוקמו שני קרקסים שהוקפו גדר גבוהה שאי אפשר היה לראות בעדה. אורות רבים נצנצו בשלל צבעים, ועל במות עץ רעועות שהיו גבוהות מראשי האנשים רקדו היג'רות ועיכסו בצורה כה בוטה עד שלא היה צריך הרבה דמיון בשביל לנחש מה טיבו של הקרקס שמאחורי הגדר האטומה.

בחסות הליל

במהלך כל הלילה טרחו על הקמת מרכבת עץ גדולה ברחבה שלפני המקדש. עם שחר הייתה העגלה

גבר מתאפר ומתלבש כאישה בטרם יצא לרחוב

אחריה ותהיתי כיצד היא נתפסת בעיני המקומיים. כה חריגה הייתה למראה. התשובות הגיעו מאליהן כשעלינו לאוטובוס והתיישבנו. אישה זקנה שישבה מאחורינו הפקידה בידיה את נכדתה בת הארבעה חודשים. דיפדי הוצפה אושר עילאי. "אתה מבין, אנחנו מאבדות את האורגזמה המינית. אנחנו מאבדות את רוב האנשים הקרובים אלינו, משפחה וחברים. זה מחיר כבד ביותר לשלם, אבל אנחנו מרוויחות את עצמנו! אתה חושב שאם הייתי נשארתי דיפאק האישה הזאת הייתה נותנת בי אמן ומוסרת לי את התינוקת?", שאלה כשלחלוחית נקווית בעיניה. אבל לא הכל טוב, הודתה דיפדי. המחיר ששילמה מכאיב עד מאוד ולתחושתה במקומות מסוימים גילויי השנאה כלפיה וכלפי חברותיה רק מתרבים.

כל צבעי הקשת

לקראת לילו האחרון של הפסטיבל, המציין את כלולותיו של אירוואן, התקבצו בכפר הזוער מאות אלפי בני אדם. לאורך הדרכים המובילות למקדש

מארגנות האירוע מיהרו להניח על כתפיהם של הגברים צעיפים נשיים בגוונים אדומים, שהוסרו מיד על ידי מלוויהם. המבוכה הייתה גדולה, אם כי לזכותם של הבכירים ייאמר שהם ניסו לשמור על פנים חתומות. רתיעתו של ראש העיר מהמעמד המחייב באה לידי ביטוי בעיקר באופן שבו הניח את הכתר על ראש הזוכה ובאופן שבו מסר לידיה את המעטפה. הוא נגע בשניהם בקצות האצבעות בלבד. את דרכי אל ליל השיא של הפסטיבל עשיתי עם דיפדי, היג'רה מבנגלור (Bangalore). עד לפני כשנה, טרם עברה את הניתוח לשינוי מין, היא נקראה דיפאק. דיפדי הגבוהה התהלכה בטייטס צמודים ובגופייה קצרה. אלה עם רעמת תלתליה ועם שני חישוקי המתכת הגדולים שהשתלשלו מאוזניה משכו תשומת לב רבה. בעוד היא פסעה אל תחנת האוטובוסים המרכזית של וילופוראם, כולה אומרת ביטחון ושלמות עצמית, פסעתי אני

בימים שלקראת שיא הפסטיבל התאכסנו ההיג'רות בגסט האוסים מעופשים. במשך שעות רבות הן התעסקו באיפוף, בהדבקת ריסים מלאכותיים, בהחלפת תלבושות ובהשוואה של איברי גוף שונים כאומדות את מידת נשיותן

עתידה לשאת את צלמו של האל אירוואן אל נקודת ההקרבה השנתית שלו. את העגלה קישטו בסוסי עץ צבעוניים והעמיסו עליה צרורות עשב ועלים, ליצירת נפח שסימל את גופו של האל. היה זה ליל הכלולות של אירוואן והיה צריך למצות אותו עד תום. בחסות האפלה ובאצטלת הפסטיבל, יצאו המוני הגברים שהגיעו בגפם אל הכפר לשוטט בסמטאות הכפר ההומות. הם תרו בגלוי אחר שותפים אפשריים לקיום יחסי מין. השמרנות האופפת את הרחוב ההודי נעלמה כלא הייתה. המעצורים והעכבות שמלווים אותם בחיי היומיום כמו הוסרו מעליהם כליל. הם פנו זה אל זה בישירות ובבוטות. ללא כל גינונים מקדימים הם ביררו בתכליתיות מה זולתם מחפש ומהן העדפותיו המיניות. לעתים כלל לא הגיעו לידי דיבורים. די היה בהיווצרות קשר עין כדי לפסוע יחד אל מחוץ לכפר, אל השדות החקלאיים שמקיפים אותו. בחשכה, אי שם בשדות האורז הקצורים שהקיפו את הכפר, נראתה תנועה ערה של מאות צלליות תועות אנא ואנא, מגששות אחר שותפים פוטנציאליים

הומוסקסואליות מחוץ לחוק

הודו היא המדינה היחידה בעולם שהתירה יחסים הומוסקסואלים, אך שבה ושללה אותם. יחסי מין "שלא כדרך הטבע עם גברים, נשים ובעלי חיים" נשללו בשנת 1861 על פי סעיף 377 בחוק הראג' הבריטי. הודו העצמאית, שבשנת 1947 אימצה חלקים רבים מחוקת הראג', אימצה גם את סעיף מס' 377. על פי החוק, הנמצא אשם בקיום יחסי מין אסורים ייאסר לתקופה של עד עשר שנים ובמקביל אפשר יהיה להטיל עליו קנס כספי. אמנם המקרים שבהם יושם החוק נדירים עד מאוד, אך במרוצת השנים המחאות של חוגים להט"בים כנגדו הלכו וגברו. בשנת 2005 הנסיך מנוונדרה סינג גוהל ממדינת גוג'ראת הצהיר בפומבי על נטייתו המינית ההומוסקסואלית, דבר שהסעיר את המדינה. שלוש שנים אחר כך, בשנת 2008, נערכו בהודו לראשונה כמה מצעדי גאווה. מצעד הגאווה האחרון התקיים השנה במומבאי בתחילת פברואר. היה זה מצעד גאווה גדול במיוחד - על פי הערכות השתתפו בו כ-5,000 בני אדם. חרף תוקפו של החוק המשטרה לא מנעה את קיום המצעדים, שאליהם הצטרפו כתומכים אישים ידועים, בעיקר שחקנים וזמרים.

ב־2 ביולי 2009, כתוצאה מהתמיכה הציבורית הרחבה, החליט בית המשפט העליון בניו דלהי על ביטול סעיף 377. חגיגות גדולות נערכו במקומות שונים במדינה.

בנובמבר האחרון החליטו שופטי בית המשפט העליון בניו דלהי לחזור בהם מההחלטה לבטל את החוק והשיבו אותו על כנו. נימוקי בית המשפט היו כי ביטול החוק מהווה פגיעה בכל בני הדתות בהודו ומאיים על קיומה של חברה תקינה (הטענה היתה כי אין בסמכותו של בית המשפט לבטל חוק). הודו, בדומה למקומות אחרים בעולם, עוברת גל של הקצנה דתית. הדבר ניכר בקרב פלגים הינדיים ששבים לקיים טקסים וודיים קדומים תוך שהם מעניקים להם משמעויות לאומניות וכן בקרב המוסלמים, שמקיימים את חוקי השריעה בצורה אדוקה יותר ומונעים כניסת נשים וזרים אל מקומות מקודשים רבים שעד לאחרונה היו פתוחים לציבור. בהחלטה תמכו אנשי דת רבים ושונים תוך גילוי תמימות דעים נדירה, בהם הרב יחזקאל יצחק מלקה, מזכיר בית הכנסת יהודה חיים בדלהי שהצהיר כי "כתבי היהדות אוסרים על הומוסקסואליות". בחודש מאי אמורות להיערך בהודו בחירות כלליות. אין ספק שמאחורי ההחלטה על שינוי החוק עומדת הבטחתם של ארגונים דתיים שונים, דוגמת ארגונו של באבא ראמדוו הפופולרי, לתמוך במפלגות שונות. השבת סעיף 377 על כנו מעוררת מחאות רבות בהודו ובעולם, מצד ארגוני זכויות אדם וארגוני בריאות הנלחמים בהתפשטות מחלות מין שונות. הקהילה הלהט"בית בהודו עושה שימוש רב בציטוט הלקוח מהריג וודה, אחד הכתבים ההינדיים הקדומים והמקודשים ביותר: Vikriti Evam Prakriti - "מה שנראה לא טבעי - גם הוא טבעי!".

המשתתפות נאספות מכל רחבי טמיל נאדו ולעתים אף ממומבאי הרחוקה

גם גברים כפריים וילדים מחותנים עם האל

עשרות קילוגרמים של פרחים הועמסו על מרכבתו של אירוואן

לאחר שהכוהנים קרעו מעליהן את סימני הנישואים הסירו ההיג'רות את תכשיטיהן, תלשו את הפרחים משערן ופרעו אותן. הן הכו על חזן וקוננו, ושרו שירים נוגים שבהם בכו על מר גורלן ועל כך שבהעדר בעל אין להן כל עתיד ותכלית. המילים הכאובות קשרו בנימים דקים את האתוס הקדום על הקרבתו של אירוואן למקומן הבעייתי של ההיג'רות בחברה. חלק מההיג'רות בכו בכי של ממש והתמסרו ליגון הקודה. אחרות עסקו בדיני האבלות באופן שדמה יותר להצגה, ששעשה הן את קהל הצופים והן את עצמן

למין מזדמן, מחפשות פורקן. חלק מהגברים כיסו את פניהם חלקית, כדי שלא יזוהו על ידי מכר אפשרי. אחרים סמכו על האפלה או התנערו משרידי עכבותיהם מתוך הבנה ברורה שאם יפגשו שם מכר כזה או אחר הרי שהוא נמצא במצבם ומכאן שסודם ייחפך לסוד משותף. הגברים שוטטו בקבוצות, בזוגות ובבודדים, מבטיהם בולשים באפלה. מה לא ראה הירח המלא למחצה באותו לילה בשדות קוואגאם. היה שם מין בין גברים לבושים כגברים ומין בין קבוצות גברים לגברים שהתלבשו והתנהגו כנשים. לעתים נערכו הדברים בלב מעגל גדול של צופים. לא בכדי, כנראה, הציבה ממשלת טמיל נאדו ניידת לבדיקת איידס ממש בסמוך למקדש.

הבוקר שאחרי

לפנות בוקר הושלמה הכנת מרכבתו של האל. אז נישא על ידי הכוהנים ראשו האדום של אירוואן מההיכל שבו הוכן ונצבע. צלם הראש הגדול הוצב על כרכרה מהודרת, שהובלה בתהלוכה גדולה ומפוארת סביב הכפר כולו. את העגלה, הרתומה לשרשראות ברזל, גררו גברים שנישאו לאל, צמידי הזכוכית על פרקי ידיהם. להק מתופפים ומחצריים צעד לפני האל ובמרכז המעגלים ששבו ויצרו חוללו היג'רות. בינתיים עלה השחר. למרות העייפות שפקדה אותם בעקבות הלילה הסוער, אלפים מכין החוגגים ניצבו ברחובות. בשיער פרוע ומבט עייף חלקו כבוד לאל. בינתיים עלה השחר ועמו גם עלו החום והלחות. אם לרגע נדמה היה שסוף סוף נעים, תוך דקות הסתבר שזו אשליה. כולם נטפו זיעה. לקראת שובה של התהלוכה אל רחבת ההתכנסות שלפני המקדש נדחקו המונים וטיפסו אל מרומי הגגות והעצים כדי להיטיב לראות את המחזה. כולם השליכו לעבר העגלה מחרוזות פרחים, חלקן באורך עשרות מטרים וכמשקל עשרות קילוגרמים. כוהני אירוואן ערמו את המחרוזות זו על זו עד שהעגלה כולה נדמתה למגדל פרחים. ריח עז של יסמין התפשט בחלל. רגע השיא היה הרגע שבו הונף ראשו של אירוואן והועבר מהכרכרה המקושטת אל מרומי העגלה הגדולה. כשזעה מרכבתו של האל ממקומה, מטלטלת כהוגן את הניצבים בראשה, נעתקה נשמתם של הצופים. ההיג'רות כיבדו את פניו של האל בהצמדת כפות ידיהן זו לזו ובהרכנת ראש ונחפזו להבעיר גושים גדולים של קמפור שהעלו עשן מצחין. מדורות אלו, שסביבן התאספו המונים, סימלו את מדורת הלוויה של אירוואן, והבוקר שאך האיר סימל את מותו הקרב. מרכבתו של האל הובלה ככרת דרך קצרה אל מקום שבו הוסר ממנה הראש ונתלשו אגודות העשב הגדולות שנערמו עליה. הפירוק סימל את הקרבתו של אירוואן וביתורו לנתחים. לאחר דעיכת המדורות יצאו ההיג'רות ועמן אלפי

לאחר הקרבתו של האל והתרת הנישואין פורצות ההיג'רות בקינה על מר גורלן

עשרות אלפי גברים, נערים וילדים נהרו אל המקדש

הוקם מסביב למקום שבו נערכו טקסי ההתאלמנות לונה פארק זעיר עם קרוסלות וגלגלים מסתובבים. לאחר ההתאלמנות נוהגות ההיג'רות להמשיך אל אגם סמוך, אלא שבשל הבצורת המתמשכת הוא יבש לחלוטין. לפיכך הן עשו דרכן אל באר סמוכה, שבצדה התרחצו ועטו על גופן סארי לבן וצח כשלג, צבען של האלמנות. בתלבושת צחורה זו עזבו את הכפר, עם הבטחה לשוב בשנה הבאה, לשם שחזור נוסף של אותם נישואים בלתי אפשריים שמכוננים את חייהן. מאות הסוחרים עמלו על קיפול מאות הדוכנים השונים שהוקמו ללילה אחד. על הארץ נותרו אלפי שברים של צמידי זכוכית. פה ושם אפשר היה להבחין גם בקונדומים משומשים. בעיתון המקומי סוקר הפסטיבל בתיאור קצר של טקס ההתאלמנות של ההיג'רות, אך לא הוזכרה ולו במילה אחת נוכחותם של עשרות אלפי הגברים. ואולם, הירח הכמעט מלא זכר היטב כיצד תחת להט האוויר ולחץ החברה השמרנית התפרצו באותו לילה המאוים השונים והתערבלו לבלילה סמיכה אחת, שבה כל הרצונות וכל ההעדפות הפכו למרקם אחיד של יצר. ©

הגברים שנישאו ערב קודם לאל לצעידה קצרה דרך שדות ההוללות אל כפר סמוך מצפון. על פי המסורת, הצעידה צפונה מסמלת את היציאה אל קורוקשטרה, שדה הקרב שבו הוקרב אירוואן (הנמצא לפי המסורת בצפון הודו, מצפון לרלהי). שם המתונו להם כוהני המקדש כשבידיהם סכינים מעוקלות. הם קרעו מעל צווארם של המאמינים את התאלי שנקשרו ערב קודם, השחילו סיבי קוקוס בין פרק היד לצמידים וניפצו אותם במכת סכין. המעמד סימל את רגע הפיכתן לאלמנות. לאחר שהכוהנים קרעו מעליהן את סימני הנישואים הסירו ההיג'רות את תכשיטיהן, תלשו את הפרחים משערן ופרעו אותו. הן הכו על חזן וקוננו, ושרו שירים נוגים שבהם בכו על מר גורלן ועל כך שבהעדר בעל אין להן כל עתיד ותכלית. המילים הכאובות קשרו בנימים דקים את האתוס הקדום על הקרבתו של אירוואן למקומן הבעייתי של ההיג'רות בחברה. חלק מההיג'רות בכו בכי של ממש והתמסרו ליגון הקודר. אחרות עסקו בדיני האבלות באופן שרמה יותר להצגה, ששעשה הן את קהל הצופים והן את עצמן. בהודו כמו בהודו - כדי להשלים את החגיגה,

יותם יעקבסון - חוקר תרבות במרחב הודו-טיבט, מרצה, מורה דרך בארץ ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה, כותב ומצלם. מחבר הספרים "מסאלה" העוסק בהודו ו"חמצן דליל" העוסק בטיבט. www.yotamjacobson.co.il